

Colòmbia: Ja emet l'emissora creada amb ajut del Col·legi

Des de Popayán, Comunalt intenta configurar un espai radiofònic per a una comunicació regional democràtica

—Victor Malope—

La Vall del Cauca, al centre de Colòmbia, disposa des de fa poques setmanes d'una emissora de ràdio que ha de servir per ajudar els seus habitants a crear espais de llibertat i fomentar la pau. La pau, un bé preciós en una zona on l'exèrcit oficial ha abandonat bona part de les casernes i l'Estat ha estat suplert, en part, pels comandants de les guerrilles d'esquerrres. Aquí, enmig de les tensions, el Col·legi de Periodistes i l'organització no governamental Món-3 estan ajudant a crear una plataforma radiofònica.

A Popayán, a la colombiana Vall del Cauca, molts creuen que el futur no passa pel control armat de la regió, sinó per la creació i consolidació d'una base social compromesa amb el desenvolupament del civisme i basat en el respecte de totes les posicions polítiques que s'expressin dins de la democràcia. Una nova emissora de ràdio posada en marxa inicialment gràcies al finançament del Col·legi de Periodistes de Catalunya, que hi va destinar el 0,7% del seu pressupost de 1997, serà una plataforma de gestió democràtica basada en la participació popular i en la defensa dels drets humans.

Fa dos anys, dins del concurs de projectes de cooperació amb el Tercer Món, el Col·legi de Periodistes de Catalunya va concedir un premi d'un milió de pessetes al grup colombià de Popayán Comunalt (Comunicació Alternativa), que va servir per cofinançar una idea plenament encisadora: es tractava d'ajudar a crear un centre de producció, de formació i de capacització radiofònic a Popayán, una zona molt pobra pel que fa al patrimoni audiovisual, però molt rica i preparada culturalment. L'Ajuntament de Barcelona hi va col·laborar.

Popayán és una petita ciutat universitària i agrícola —o a l'inrevés—, dimensionada i equilibrada, però que, com sol passar a l'Amèrica Llatina, està massa lluny de la capital, i

Beatriz Valencia i Eduardo Gómez preparant-se per a una nova transmissió.

— Els responsables de l'emissió són un col·lectiu que reuneix periodistes, professors i gent de diferents plataformes comunalistes —

Món-3, universitaris catalans a favor de l'internacio- nalisme

Món-3, creada el 1985, és una ONG catalana organitzada i sostinguda per gent de totes les universitats catalanes. A la zona de la Vall del Cauca està sostenint diversos projectes, a part del de Comunalt. La delegació catalana va visitar una cooperativa de treball agrícola que està donant feina directament a una dotzena de persones i indirectament compra la producció a nombroses famílies pageses. La tècnica experimentada en aquesta cooperativa està essent estudiada per altres organitzacions caucianes per incorporar les modernes formes de producció, que són molt respectuoses amb el medi ambient. Ara Món-3 desenvolupa un màster de cooperació internacional amb 30 crèdits acadèmics, en dos cursos.

Albert Ricart és el delegat de Món-3 en aquest sector colombià, i la seva presència hi és celebrada, perquè significa l'aportació d'ajudes econòmiques i tècniques solidàries, i sense cap ànim propagandístic. Ricart, prou conegut a Barcelona per la seva història i permanent col·laboració amb moviments veïnals i professionals —va ser president de l'Associació de Veïns de Gràcia i membre de la junta de la federació d'entitats veïnals—, es podria dir que ha estat adoptat pels popayanencs com a ambaixador català. El que no entenen gaire és la seva obsessió perquè aprenguin la nostra llengua.

qui hi domina és una oligarquia que no es caracteritza per una dinàmica social i política gaire popular. Aquesta oligarquia no busca l'ajuda estatal per defensar els seus interessos: en lloc d'això, ha constituït autèntics exèrcits armats, més coneguts com "paramilitars". La situació, com es veu, no és gaire idíl·lica.

Ara, a actuar

Eduardo Gómez i Beatriz Valencia, membres de Comunalt, formen part de la cooperativa comunal, que agrupa una vintena de persones. Estem davant d'un col·lectiu de periodisme alternatiu que reuneix periodistes, professors de tots els nivells de l'educació i gent de diferents plataformes comunalistes.

Des de Popayán, Eduardo i Beatriz ens

explicaven, a principi de desembre, com havien anat les primeres tasques informatives: "Ja estem emetent. La primera feina va ser cobrir la visita del ministre colombià de Medi Ambient, que es va trobar amb autoritats de la zona". Això va succeir a Timbio, a pocs quilòmetres de Popayán. "La nostra antena de reemissió va enviar el senyal fins a Radio Cristalares, a cinc quilòmetres, on hi havia la base receptora. La transmissió en directe va ser ben rebuda a diferents zones de la muntanya caucana". És imaginable l'emoció de la gent de Comunalt davant de la seva primera emissió amb èxit.

Ara estan dissenyant un programa d'activitats que involucrarà joves, difonent les seves activitats al voltant de temes ambientals, capacitació i recreació. Però l'autèntic programa de treball d'aquests cooperativistes radiofònics locals encara està per fer.

**— Es vol fomentar la
formació de tècnics i
periodistes en radiofonia
per crear una xarxa
d'emissores municipals —**

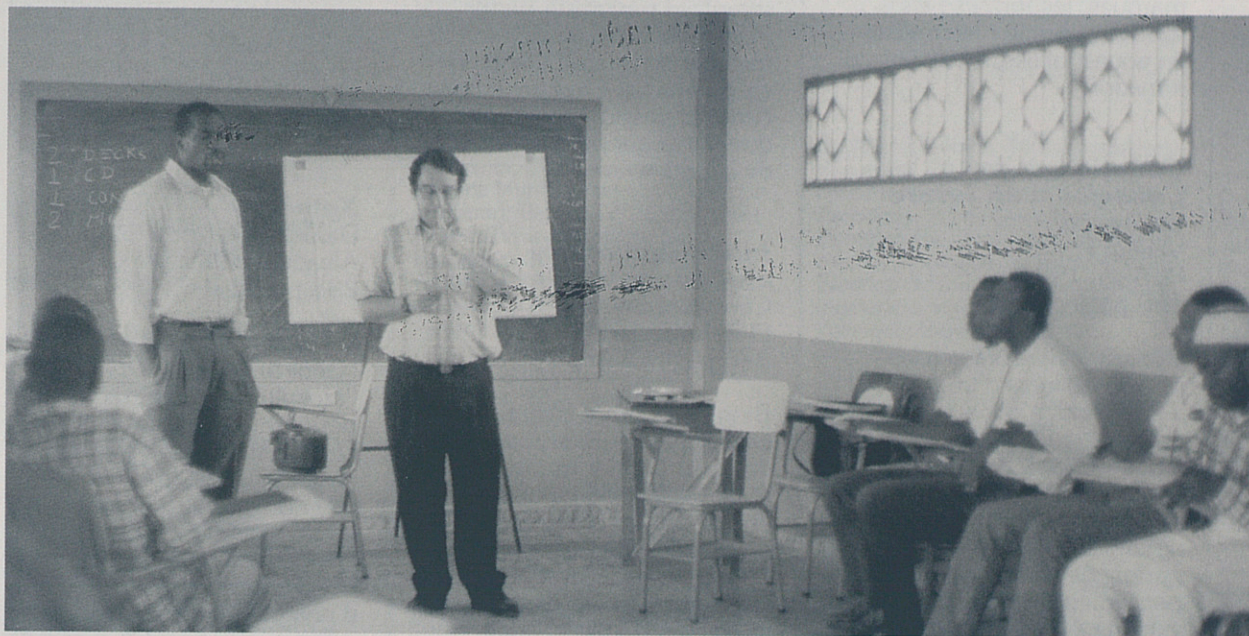
De fet, l'emissora que ha estat muntada gràcies a les ajudes catalanes serà una base no sols de comunicació sinó també d'educació. La idea és fomentar la formació de tècnics i periodistes en radiofonia per assolir una fita històrica: la creació d'una xarxa estable d'emissores municipalistes, tal com es va plantejar a Catalunya durant la transició, un cop vam començar a caminar mort ja el dictador.

La tasca de Comunalt es desenvolupa de manera gairebé continuada. En una petita aula i una habitació annexa hi ha el centre de formació i l'estudi d'emissió i producció. A fora, muntada dins d'un tot terreny, l'emissora mòbil que ha ajudat a crear el Col·legi de Periodistes. Quan una delegació catalana formada per Maria Helena Bedoya —advocada colombiana resident a Barcelona i que treballa com a assessora jurídica del CITE (Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers de CCOO) i a SOS Racisme—, Albert Ricart (advocat, membre de Món-3), Conxa Garcia (professora de Rubí) i Manuel López (professor de la UAB) van visitar el mes d'agost Comunalt, aquest equipament encara no havia arribat a Popayán. És ben cert

que l'equip ja estava a Colòmbia, però no havia sortit encara de l'aeroport. Problemes administratius lògics —pensem en la complicada situació política colombiana— han endarrerit la consolidació del projecte fins ara. A final de setembre els aparells van arribar a mans d'Eduardo, Beatriz i dels seus companys. I van començar les primeres proves, amb èxit.

Ara estan organitzant la programació, buscant la consolidació d'una base comercialitzadora del projecte i estudiant la complicada legislació. Els passa com a casa nostra: el poder no veu amb bons ulls que el poble es doti de mitjans de comunicació alternatius. Aquesta política no és sols pròpia del Tercer Món o dels països en vies de desenvolupament: a Europa, les emissores municipals, tant de ràdio com de televisió, veuen com el seu àmbit d'acció està més que limitat, i la seva capacitat per contractar publicitat és considerada com un atemptat per part de les emissores comercials, sempre en mans dels grans monopolis.

La lluita, allí i aquí, és trencar els esquemes dels poderosos i fer que un dels drets humans, el de la llibertat d'expressió, estigui plenament reconegut, assumit i realitzat ●

En aquesta pàgina, Eduardo Gómez donant una classe de radiofonia a líders veïnals. A la pàgina del costat, l'equip totalment digitalitzat amb què emet la comunitat indígena dels guambians.

Els indígenes han tingut més facilitats

Per sort, una comunitat indígena que està a només vint quilòmetres de Popayán ha tingut més sort per muntar la seva emissora municipalista, gràcies a la política de reconeixement dels drets de les minories fomentada des de les Nacions Unides i aplicada, molt recentment, pel govern colombià.

Es tracta de la comunitat dels guambians. El seu nom original és el de *yanacones*. Amb diferents ajudes nacionals i internacionals han aconseguit disposar d'un equip d'emissió totalment digitalitzat. És un autèntic privilegi comprovar com cinc guambians —tres noies i dos nois— emeten únicament i exclusivament des d'un potent ordinador.

Els guambians procedeixen d'Equador, on van ser portats pels inques, un poble molt organitzat que va

poder estendre el seu imperi mercès al seu concepte d'estat, que va ser trencat en arribar els espanyols amb la seva no menys poderosa tècnica militar basada en la pólvora i la cavalleria.

Ara són un poble altament disciplinat que basa la seva existència en l'assembleisme i on els caps estan sempre qüestionats. Un exemple? Ara no fa ni tres mesos que l'assemblea va destituir el seu representant al parlament colombià perquè va votar en contra del que s'havia decidit. Fins i tot alguna premsa de la capital va comentar la possibilitat que el diputat insolidari fos fuetejat... En realitat sols va ser destituït i foragit temporalment de la comunitat.

Assembleisme i digitalització semblen aquí una forma de sintonitzar democràcia i noves tecnologies ●